

Till:
Utbildningsdepartementet
Registrator
103 33 Stockholm
registrator@regeringskansliet.se

Från:
Vaggeryds kommun
212000-0522
BOX 43, 568 21 Skillingaryd
Per-Erik Lorentzon, Barn och utbildningschef
0370-678590, per-erik.lorentzon@vaggeryd.se

Yttrande över SOU 2025:37 – Skärpta villkor för friskolesektorn

Vaggeryds kommun har tagit del av utredningen *SOU 2025:37 – Skärpta villkor för friskolesektorn* och vill härmed lämna följande yttrande.

Vi uppskattar att utredningen tar ett samlat grepp om frågor som rör tillståndsgivning, transparens, ekonomisk redovisning och tillsyn. Den föreslagna reforminriktningen har potential att stärka både kvaliteten och förtroendet för friskolesektorn.

Samtidigt är det enligt vår mening av största vikt att regler och tillsynsutveckling utformas så att de också är proportionerliga och ändamålsenliga för mindre huvudmän – särskilt de som bedriver både förskola och grundskola. Dessa aktörer spelar ofta en viktig roll i lokalsamhällen och bidrar till valfrihet, tillgänglighet och kvalitet.

Kommentarer till utredningens huvudsakliga förslag

1. Förstärkt kontroll vid tillståndsgivning

Vi ställer oss i huvudsak positiva till en skärpt prövning av nya tillstånd. En tydlig kvalitetsbedömning vid etablering stärker förtroendet för sektorn. Dock bör kraven utformas så att de inte utestänger mindre aktörer med begränsad administration men god erfarenhet och lokalförankring. Det bör finnas utrymme för bedömningar baserade på bevisad kompetens och befintlig kvalitet – inte enbart formella storleksmått.

2. Skärpta krav på insyn och transparens

Vi tillstyrker förslagen om ökad transparens, särskilt vad gäller ägarstruktur och ekonomisk uppföljning. För mindre huvudmän bör dock anpassad vägledning och stödmaterial erbjudas, så att insynsreglerna kan uppfyllas utan orimlig administrativ börda eller krav på omfattande extern redovisning.

3. Ekonomiska villkor och vinster

Vi välkomnar särskilt att utredningen lyfter vikten av att ekonomin ska följa bidragsbeloppen per verksamhet. Detta är centralt för huvudmän som bedriver både förskola och skola,

eftersom dessa omfattas av olika tillsyns- och bidragssystem. En tydlig ekonomisk uppdelning skapar rättssäkerhet och underlättar både tillsyn och styrning.

Vi föreslår att Skolverket eller annan myndighet får i uppdrag att ta fram särskilda riktlinjer och mallar för redovisning vid samverkande verksamheter, för att underlätta korrekt och likvärdig rapportering.

4. Tillsyn och sanktioner

Vi ser positivt på att Skolinspektionen får fler verktyg att agera vid brister. Dock bör tillsynen fortsatt vara dialoginriktad och anpassad till olika typer av huvudmän. Små aktörer med god kvalitet bör inte belastas oproportionerligt jämfört med större aktörer. Ett utvecklat stöd för regelefterlevnad, snarare än enbart kontroll, vore önskvärt.

5. Likvärdighet och elevens bästa

Vi delar utredningens målsättning om likvärdighet och att elevens bästa alltid ska stå i centrum. För att uppnå detta krävs dock att mångfalden inom friskolesektorn värnas. Om kraven i praktiken leder till att endast stora organisationer klarar av att verka inom ramen för regelverket riskerar elevens valfrihet och sektorns innovationskraft att gå förlorad.

Sammanfattande synpunkter

Vi tillstyrker i huvudsak utredningens inriktning mot ökad insyn, tydligare krav och bättre kontroll, men vi vill betona följande:

- Regler och tillsyn måste utformas så att även mindre huvudmän har rimliga möjligheter att uppfylla dem.
- Den ekonomiska redovisningen måste särskilja mellan förskola och skola, och riktlinjer för detta behöver förtydligas.
- Krav och tillsyn bör differentieras utifrån verksamhetens storlek och komplexitet.
- Små aktörer fyller ofta en viktig funktion – inte minst i glesbygd – och deras fortlevnad måste tryggas genom ett rättvist regelverk.

Vi tackar för möjligheten att yttra oss och ställer oss till förfogande för fortsatt dialog i dessa viktiga frågor.

Med vänliga hälsningar,

Skillingaryd 2025-06-25

Per-Erik Lorentzon, Barn- och utbildningschef
Vaggeryds kommun